

DOI: 10.7596/taksad.v8i3.2144

Citation: Ayaz, N., & Parlak, U. (2019). Kırsal Alanlarda Yaşayan Yerel Halkın Kişilik Tipleri ve Turizm Algısı. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(3), 480-494. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i3.2144>

Kırsal Alanlarda Yaşayan Yerel Halkın Kişilik Tipleri ve Turizm Algısı*

Local People Personality Types and Perception of Tourism in Rural Areas

Nurettin Ayaz¹, Uğur Parlak²

Abstract

Tourism is one of the important dynamic sectors that play a role in the development of the regions. However, attractiveness, accessibility, tourism operations and support of local people are essential for the development and sustainability tourism in a region. The aim of this study is to reveal the residents' perceptions towards tourism according to their personality in Ardahan and to contribute to the development of tourism in the region. In order to reach research purposes, the data was collected from 400 locals living in Ardahan using a questionnaire and the convenience sampling method was concluded that local people's personality types can be categorized in five dimensions as; extrovert, being prone to use, cold and lack of self-confidence. Besides, residents' perception towards tourism can be examined in three dimensions as positive impacts of tourism and negative social and environmental impacts of tourism. The results show that local people give importance positive impacts of tourism as well as negative environmental and social impacts. Moreover, in conclusion, extraverted locals are keen to support tourism.

Keywords: Rural areas, Tourism, Personality types, Tourism perception, Ardahan.

* Bu çalışma 22.02.2018 tarih 2018/1 nolu Etik Kurul Kararı kapsamında hazırlanmıştır.

¹ Karabük Üniversitesi, Safranbolu Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, E-mail: nurettinayaz@karabuk.edu.tr

² Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Programı, E-mail: ugurparlak1991@gmail.com.

Öz

Turizm, bölgelerin kalkınmasında rol üstlenen önemli dinamik sektörlerden birisidir. Bununla birlikte bir bölgede turizmin gelişebilmesi ve devamlılığı için çekicilik, ulaşılabilirlik, turizm işletmeleri gibi turistik arz kaynakları ve yerel halkın desteği gerekmektedir. Bu araştırmada Ardahan ilinde yaşayan yerel halkın kişilik tiplerine göre turizm algısının ortaya çıkarılması ve ilde turizm gelişimine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Ardahan ilinde yaşamakta olan yerel halktan anket tekniği kapsamında tesadüfi örneklem yöntemi kullanılarak 400 anket toplanmıştır. Araştırmada yerel halkın kişilik tipleri; dışa dönük, kullanılmaya yatkın, baskın, soğuk ve kendine güvensiz olmak üzere beş boyutta şekillenmiştir. Yerel halkın turizm algısı ise turizmin olumlu etkileri ile olumsuz çevresel ve olumsuz toplumsal etkileri olmak üzere üç boyutta incelenmiştir. Araştırma sonucunda yerel halkın turizmin olumlu etkilerinin yanı sıra olumsuz çevresel ve toplumsal etkilerini de önemsedikleri görülmüştür. Ayrıca dışa dönük kişiliğe sahip toplum üyeleri turizmi daha çok kabul etmeye ve desteklemeye hazırdırlar.

Anahtar Kelimeler: Kırsal alanlar, Turizm, Kişilik tipleri, Turizm algısı, Ardahan.

Giriş

Potansiyel olarak yaşam kalitesinin iyileştirilmesiyle (istihdam olanakları, vergi gelirleri, ekonomik çeşitlilik, festivaller, restoranlar, açık hava etkinlik fırsatları) ilişkili olan turizm, bazı durumlarda (kalabalık, trafik, otopark, suç oranlarının artması, fiyat artışları, ev sahibi toplum ve turist arasında sürtüşmeler ve ev sahibi toplumun yaşam şeklinin değişmesi) istenmeyen bir iş kolu olabilmektedir. Bu nedenle bir toplumda turizmin ekonomik bir gelişim stratejisi olabilmesi için yerel halkın olumlu yönde tutum ve desteği gerekmektedir (Andereck vd., 2005).

Yerel halkın turizme yönelik tutumları, bölgede turizmin gelişim sürecine doğrudan etkileyen bir durumdur. Yerel halkın turizme yönelik olumsuz bir tutum sergilediği ve turizm faaliyetleri yeteri kadar desteklenmediği bir destinasyonda yeterli gelişmenin kat edilmesi mümkün değildir. Bu kapsamda turizmin etkileri konusunda yerel halkın algılarındaki (ekonomik, çevresel ve toplumsal) değişikliklerin izlenmesi önemli bir gerekliliktir (Türker ve Türker, 2014: 82).

Yalnızca kâr amacı güden faaliyetlere yönelme, bir bölgede turizmin gelişmesini riske atabilir veya sonlanmasına neden olabilir. Ancak, yerel halkın turizme karşı tepkilerinin önceden ölçülmüş olması, bölgede turizm planlamacılarına destek sağlayabilir. Eğer yerli halkın turizme niçin direnç gösterdikleri veya turizmi niçin destekledikleri bilinirse turizmden kaynaklanan olumsuz sosyal etkiler en aza indirgenebilir veya bu durum karşısında alternatifler artırılabilir. Özellikle yerel halkın yaşam kalitesinin arttırılması, turizmin olumsuz etkilerinden toplumun korunmasını sağlar (Okuyucu ve Somuncu, 2012).

Turistler ziyaret ettikleri bölgede yerel halka, yerel halkta, turistlere karşı yabancı kişilerdir. Bu nedenle yerel halk ve turistler arasında samimi veya saldırgan davranış biçimleri ortaya çıkabilir. Yerel halk ve turistler arasındaki kültürel farklılıklar, turistlerin özellikleri, yerel halkın turizme karşı tutumları ve kalıplaşmış yargıları ile toplumsal yapısı gibi faktörler, bu davranış biçimlerinin ortaya çıkmasına temel oluştururlar (Şahbaz ve Karaçar, 2013).

Turizmin etkilerinin farklı algılaması durumunda yerel halk ile turistler arasında çevresel, kültürel, ekonomik ve sosyal arenalarda çatışmaların çıkması olasıdır. Turizm, bölgelerin kalkınmasında rol üstlenen önemli dinamik sektörlerden birisidir. Bununla birlikte bir bölgede turizmin gelişebilmesi ve devamlılığı için çekicilik, ulaşılabilirlik ve turizm işletmeleri gibi temel unsurlarla ilaveten yerel halkın desteği gerekmektedir.

Bu araştırmada Ardahan ilinde yaşayan yerel halkın kişilik tiplerine göre turizm algısının ortaya çıkarılması ve ilde turizm gelişimine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Doğa turizmi, eko turizm, yeşil turizm ve kırsal turizm başta olmak üzere Ardahan, tarihi ve kültürel değerleriyle birlikte sportif faaliyetlere de olanak sağlayan bir turizm gelişim bölgesi olup, turizm yönünden desteklenmesi gerekmektedir (Çimen, 2014). Yerel halkın turizm algısını ölçmeye yönelik birçok araştırma bulunmaktadır. Bu araştırma Ardahan da yaşamakta olan yerel halkın kişilik tiplerinin belirlenmesi ve bu kişilik tiplerine göre turizm algısının ortaya çıkarılması nedeniyle alanında ilk olma özelliği taşımaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Kişilik

Modern psikolojide kişilik kavramı geniş kapsamda ele alınmakta ve farklı kuramlara göre farklı tanımlara rastlanabilmektedir. Bu yüzden psikologların hem fikir olduğu bir kişilik kavramı mevcut olmamakla birlikte kişilik çoğunlukla “bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, diğer bireylerden ayırt edici, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimi”; “bir kişinin kendine özgü karakterini oluşturan özelliklerin veya niteliklerin birleşimi”; “belirli bir kişiyle ilgili durum veya gerçek” ve “bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü, şahsiyet” olarak tanımlanmaktadır (Şentepe ve Güven, 2015: 27; www.merriam-webster.com; www.tdk.gov.tr).

Her bireyi hayatın durumlarına adaptasyonunu sağlayan düşüncelerin, duyguların ve davranışların ayırıcı ve kalıcı kalıpları olarak görülen (Jani, 2011: 90) kişilik; bireyleri duygu, düşünce ve davranış gibi psikolojik tepkiler ve farklılıkları belirleyen yalnızca yaşanan zaman içerisinde bulunan biyolojik durum ve sosyal ortamlarla açıklanamayan süreklilik gösteren eğilimler ve özellikler, belirli bir kişinin bedensel ve zihinsel özelliklerinde görülen farklılıklar ve bu farklılıkların insanların düşünce ve davranışlarına yansıma biçimi olarak da görülmektedir (Taymur ve Türkçapar, 2012: 155; Durna, 2004: 192).

Bu tanımlamalar kapsamında kişilik, ayırt edici, farklılıkları ortaya koyan, gelecekteki davranışlara yön veren değişmez özellikler olup, uzun süreli, tutarlı, tipik, içsel nedenli ve kişiye özgü niteliklerdir. Kişilik, bireylerin karakterinin vazgeçilmez bir unsuru olduğu için, bireyin ailesini, sosyal çevresini ve içerisinde bulunduğu toplumu etkiler. Kişilik bireyin öğrenme kapasitesi, yetenekleri ve algısı üzerinde etkiye sahiptir. Bireye özgü bir olgu olması, sürekli ve dinamik olması nedeniyle kişiliğin karmaşık bir yapısı bulunmaktadır (Tuna ve Türkmen, 2013: 58-59).

İnsanların birbirinden farklı olan düşünce, duygu ve inanç gibi karmaşık özelliklerini açıklamak için kişilik kuramları geliştirilmiştir. Bununla birlikte kişiliğin karmaşık bir süreç olmasından dolayı, birbirinden farklı kişiliklere göre özel kuramlar ortaya çıkmıştır. Bu kuramlar, karmaşık olan davranışların açık ve kısa olarak açıklanmasını sağlama, bilgilerin anlamlı bir bütün haline getirme, yeni bilgiler ve görüşler oluşturma ve araştırmaların teşvikine olanak sağlanma bakımından önem arz eder (www.psikolojik.gen.tr).

Bu çalışmada Leonard Horowitz ve Lynn Alden kişilik kuramı kullanılmıştır. Leonard Horowitz ve Lynn Alden bireylerin kişilik tiplerinde oluşan farklılıkları belirlemek için çalışmalarını kişilerarası davranış biçimleriyle eşleştirmiş ve bireylerin ilişkilerinde meydana gelebilecek veya sorun oluşturabilecek davranış tiplerini Tablo 1’de gösterilen sekiz farklı kişilik tipi ilişkilendirmişlerdir (Acton ve Revelle, 2002: 446; Türkmen, 2013: 32-33).

Tablo 1: Leonard Horowitz ve Lynn Alden’in Kişilik Tipleri

Kişilik Tipi	Özellikler
Baskın Kişilik	Bu kişilik tipine sahip olan bireyler; oldukça bağımsız bir yapıya sahiptirler ve çevrelerindeki diğer bireylere karşı hükmedici ve sinirli bir biçimde davranırlar.
Kinci Kişilik	Bu kişilik tipine sahip olan bireyler; diğer bireylerle aşırı derecede ve sürekli bir kavga içerisindedirler.
Soğuk Kişilik	Bu kişilik tipine sahip olan bireyler; kendilerini diğer bireylere yakın hissetmede çok fazla güçlük çekmektedirler.
İçedönük Kişilik	Bu kişilik tipine sahip olan bireyler; diğer bireylerle ortak gruplara katılmada ve sosyalleşmede çok fazla güçlük yaşamaktadırlar.
Kendine Güvensiz Kişilik	Bu kişilik tipine sahip olan bireyler; düşüncelerini diğer bireylere aktarmada veya iddialarını kanıtlamada büyük sorunlar yaşarlar.
Kullanılmaya Yatkın Kişilik	Bu kişilik tipine sahip olan bireyler; diğer bireylere kendisinden çok fazla yararlanmasına müsaade eden davranışlar sergilerler.
Fedakâr Kişilik	Bu kişilik tipine sahip olan bireyler; diğer bireylerin istek ve ihtiyaçlarını kendi istek ve ihtiyaçlarından daha çok önemserler.
Dışa dönük Kişilik	Bu kişilik tipine sahip olan bireyler; kendilerini diğer bireylere ait işlerin dışında tutmakta zorluk çekmektedirler ve genellikle enerjik, hevesli, girişken ve iyimserdirler.

Kaynak: Türkmen, 2013: 33-35’ den uyarlanmıştır.

Yerel Halkın Turizm Gelişimine Yönelik Tutumlarını Ölçme

Turizm sektöründe ilk defa yerel halkın tutumlarının ölçülmesi ile ilgili araştırmalar turizmin olumlu etkileri üzerine kurulmuştur. Daha sonraki dönemlerde tutumları ölçen araştırmalar olumsuz etkilerine de odaklanılmıştır. Turizmin hem olumlu hem de olumsuz etkilerine yönelik, daha sistematik ve dengeli bir bakış açısındaki araştırmalar 1980 ve 1990lı yıllarla beraber başlamıştır. Araştırmalarda yerel halkın turizmin gelişimi aşamasında başlangıç evresinde olumlu baktığı ve turizmin gelişmesi sonucunda yerel halkın tutumlarında turizme olan ilginin azaldığı görülmüştür (Ayaz, 2012: 132).

Bazı araştırmacılar, turizmin olumlu ve olumsuz etkileri, bu etkilere karşı yerel halkın tutumları ve bu tutumları kategorilerini tespit ettikten sonra, turizmin gelişimi konusundaki yerel halkın tutumlarını ölçmek için daha etkili yöntemler geliştirmeye dikkat çekmişlerdir. Bu araştırmacıların amacı, titiz bir

küresel ölçme aracı oluşturmak ya da turizm endüstrisinde riskli olan belirli alanların algılarını tespit etmektir. Lankford ve Howard sakinlerin tutumlarını ölçmek çok maddeli bir tutumsal ölçek olarak, 'Turizm Etki Değerlendirmesi Ölçeği (TEDÖ)'ni geliştirdiler. Washington ve Oregon'daki Columbia River Gorge bölgesindeki turizm gelişimine yönelik seçilmiş değişkenlerin sakinlerin tutumları üzerindeki etkisini değerlendirmek için bu ölçeği kullandılar (Harril, 2004: 8).

Gürsoy ve arkadaşları (2002) geliştirmiş oldukları modelle turizm gelişimine verilen desteğin maliyet ve fayda algılamalarından ve yerel ekonominin durumundan etkilenebileceğini önermektedir. Model, yerel ekonominin devletin turizm gelişiminde fayda ve maliyetlerdeki algılamalarını etkilediğini savunuyor. Bu modelde yerel halkın turizme verdikleri desteği etkileyen faktörler toplum endişesi, toplum ilgisi, yerel ekonominin durumu, çevreci tutumlar, algılanan faydalar, turizm kaynaklarının yerel halk tarafından kullanılması, algılanan zararlarıdır.

Williams ve Lawson (2001) yapmış oldukları araştırmada yerel halkın tutumlarını belirlemede kümeleme analizini kullanarak tutumları beş gruba ayırmıştır. Sevenler ve nefret edenler iki ayrı uçta yer almaktadır ve diğer gruplarda bu aralıklarda yer alır. Birinci gruba "sevenler" ismi verilmiştir ve neredeyse turizm hakkında hiçbir olumsuz görüşleri yoktur. İkinci gruba "nefret edenler" ismi verilmiştir ve turizm ve turistler hakkında neredeyse olumlu görüşleri yoktur. Üçüncü gruba "ihtiyatlı sevenler" ismi verilmiştir ve turizm hakkında olumlu görüşlerinin yanı sıra olumsuz görüşlere de sahiptirler. Dördüncü gruba "arada kalanlar" ismi verilmiştir ve ihtiyatlı sevenlere benzerlik göstermelerine karşın, farklı olarak, daha ılımlı görüşlere sahiptirler. Beşinci grup "bir sebeple onları seviyorum" ismi verilmiştir ve turizmin olumsuz yönleriyle ilgili anlaşamazlarken turizmin ekonomik faydalarından övgüyle bahsetmektedirler.

Turizm ve Yerel Halk İlişkisine Yönelik Araştırmalar

Turizm ile yerel halk arasındaki ilişki birçok akademik çalışmaya konu olmuştur. Bu akademik çalışmalar kronolojik olarak aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

Andereck ve Vogt (2000) tarafından yapılan araştırmada yerel halkın turizme yönelik tutumlarının turizm gelişimine etkisini test edilmiştir. Tüm yerel toplulukların genel olarak, turizmi büyük oranda topluluk geliştirme stratejisi olarak destekleme eğilimi gösterdikleri saptanmıştır.

Wang, Pfister ve Morais (2006) tarafından yapılan araştırmada turizmin gelişme aşamasında olduğu küçük bir topluluğa odaklanarak, yerel halkın sosyoekonomik ve demografik özellikleri ile turizme yönelik tutumları arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma kısmen Doxey'in kızgınlık modelinin öğretilerini desteklemekte ve çalışma alanındaki yerel halkın genel olarak turizme karşı olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmüştür.

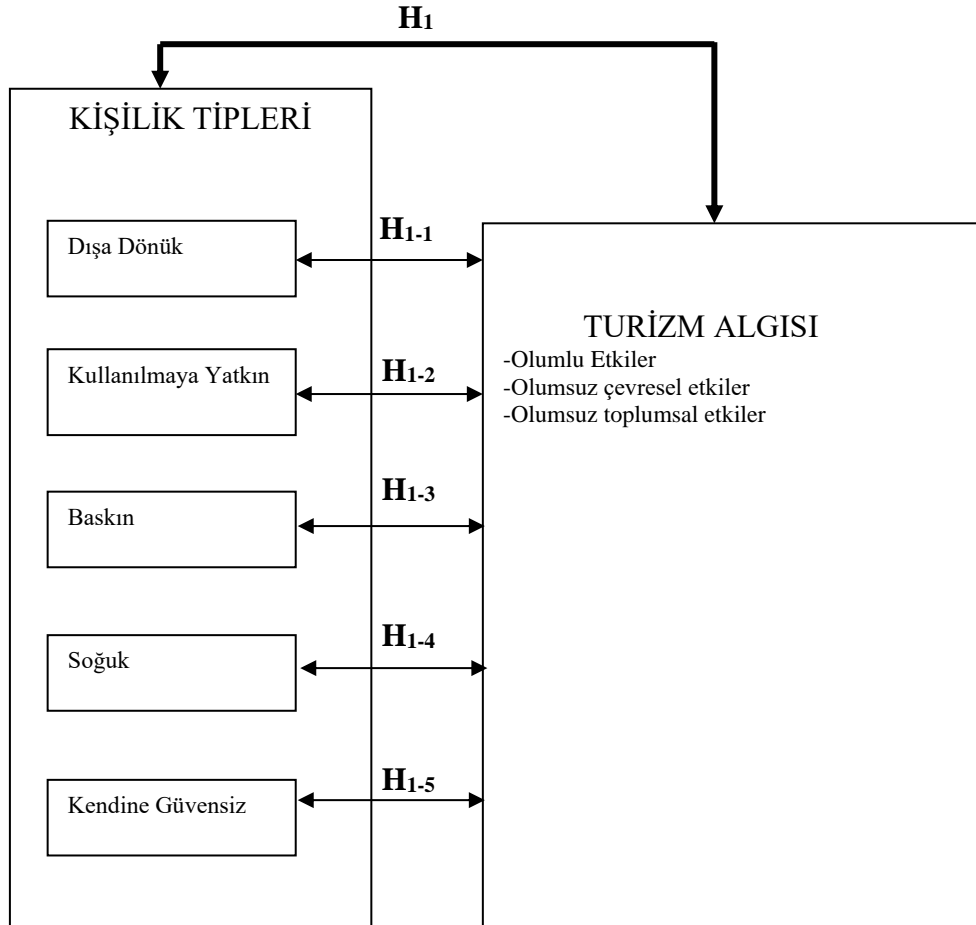
Ayaz, Artuğer ve Türkmen (2009) tarafından yapılan araştırmanın amacı Tokat' ın Zile ilçesinde yaşamakta olan yerel halkının turizm algısını belirlemek ve turizm geliştirmeye yönelik öncelikleri belirlenmesidir. İlçede yaşamakta olan yerel halk, turizmin gelişmesi sonucunda olumlu düşünebileceği ancak olumsuz sonuçlar karşısında nasıl bir tutum sergileyebileceklerine yönelik kararsız oldukları saptanmıştır.

Latkova ve Vogt (2011) tarafından yapılan araştırmada yerel sakinlerin turizm ve ekonomik kalkınmanın farklı evrelerinde çeşitli kırsal alanlarda mevcut ve gelecekteki turizm gelişimine yönelik tutumları incelenmiştir. Genel olarak, üç farklı kırsal il düzeyinde yaşayanların turizm gelişimini desteklediği ve turizme yönelik olumlu tutumların yüksek seviyede olduğu ve turizm karşı olumsuz tutumların daha düşük seviyede olduğu belirlenmiştir.

Bagri ve Kala (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, yerel halkın turizm etkilerine yönelik tutumları ve demografik özelliklerin tutumlarına etkisinin incelenmesidir. Araştırma sonucunda turizmin olumlu ekonomik etkileri yerli halkın maddi refah, istihdam olanakları ve daha iyi yaşam standardı sağlamasında olumlu olarak algılandı ancak katılımcıların bir kısmı turizmin olumsuz sonuçlarıyla ilgili endişe duymaktadırlar. Çalışmada ayrıca, yerel halkın yoksulluğunun sonuçlarını azaltmak için turizm gelirlerini artırmak istediği halde, turizmin algılanan etkilerinin demografik değişkenlerine göre değiştiğini ortaya koymuştur.

Araştırma Modeli ve Hipotezler

Bu araştırmada kırsal bölgelerde yaşamakta olan yerel halkın kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki ilişkinin belirlenmesi bağlamında araştırma modeli Şekil 1' de öngörölmüştür.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Araştırmada öngörülen model kapsamında araştırma hipotezleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir. Hipotezler için kişilik tipleri bağımsız değişken, turizm algısı bağımlı değişken olarak kabul edilmiştir.

H₁: Kişilik tipi ile turizm algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₁₋₁: Dışa dönük kişilik tipi ile turizm algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₁₋₂: Kullanılmaya yatkın kişilik tipi ile turizm algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₁₋₃: Baskın kişilik tipi ile turizm algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₁₋₄: Soğuk kişilik tipi ile turizm algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₁₋₅: Kendine güvensiz kişilik tipi ile turizm algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yöntem

Bu araştırmanın evrenini Ardahan ilinin merkezinde yaşamakta olan yerli halk oluşturmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Ardahan ilinin merkez nüfusu 38.181 kişidir. Araştırmada bu evreninin tamamına ulaşabilmek mümkün olmadığından örneklem yöntemine başvurulmuştur. Araştırmada örneklem sayısının belirlenmesinde Ryan (1995) tarafından yapılan çalışmada kullanılan aşağıdaki örneklem formülü esas alınmıştır (Ayaz, 2009: 108).

n= Örneklem sayısı

N= Evren

P= Topluluk oranı veya tahmini

q= 1-P

B= Katlanılabilir hata oranı

Z= İstenilen güven aralığı

N= 38.181

P= 0,5

q= 0,5

B= 0,05

Z= 1,96

$$n = \frac{NPq}{\frac{(N-1)B^2 + Pq}{Z^2}} = 384$$

Bu araştırma için yapılan hesaplamalar sonucunda örneklem sayısı; 384 olarak bulunmuştur. Bununla birlikte araştırma, 400 katılımcı üzerinden toplanan veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Verilerinin Analizi

Bu çalışmada araştırma yöntemlerinden nicel araştırma yöntemi kullanılmış ve veri toplama tekniklerinden anket tekniğinden yararlanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmada kullanılan kişilik tipi ölçeği Türkmen (2013)' in çalışmasından ve turizm algısı ölçeği ise Ayaz, Artuğer ve Türkmen (2009) tarafından yapılan çalışmalardan yararlanılmış ve ölçekler, Ardahan iline göre uyarlanmıştır.

Araştırma kapsamında kullanılan anket formu üç bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerinin (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, aylık gelir, ikametgâh

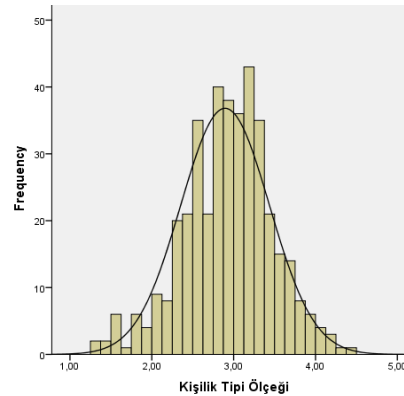
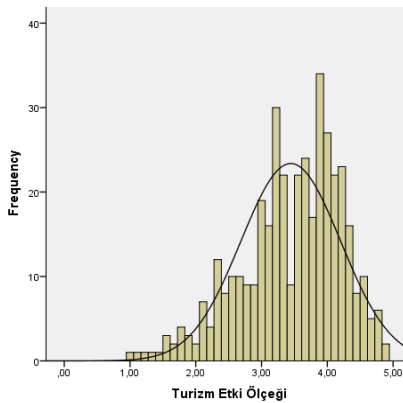
süresi) belirlenmesinde sınıflandırma ölçeği kullanılmıştır. İkinci bölümünde kişilik tiplerini belirlemeye yönelik ifadeler ve anketin son bölümünde yerel halkın turizm algısının belirlenmesine yönelik ifadeler yer almaktadır. Aralıklı ölçek olarak 5'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçek aralıkları; "1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4=Katılıyorum ve 5=Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde belirlenmiştir.

Anket ölçeği (Ek-1) ön test kapsamında kolayda örneklem yöntemiyle Şubat 2018 döneminde 100 katılımcıya uygulanmıştır. Ön test verilerine yönelik güvenilirlik ve faktör analizi yapıldıktan sonra anketin katılımcılar tarafından anlaşılmayan bazı ifadeleri çıkartılıp anket son halini almıştır (Ek-2). Yeniden düzenlenen anket, kolayda örneklem yöntemi kapsamında Şubat-Mart 2018 döneminde 300 katılımcıya daha uygulanmıştır.

Araştırmada toplanan verilerin homojen olması, normal dağılıma sahip olması ve bir gruptaki örneklem büyüklüğünün 10'dan az olmaması sonucunda parametrik testlerin uygulanması öngörülmektedir (Türkmen, 2013). Araştırmada verilerin normal dağılım sağlayıp sağlamadığını belirlemede çarpıklık ve basıklık katsayıları esas alınmıştır.

Tablo 2: Skewness ve Kurtosis Testi Sonuçları

Ölçek Adı	N	Min	Max	Ortalama	Standart Sapma	Skewness		Kurtosis	
						Statistik	Standart Hata	Statistik	Standart Hata
Kişilik Tipi Ölçeği	400	1,31	4,38	2,8948	0,54184	-0,289	0,122	0,325	0,243
Turizm Algısı Ölçeği	400	1,00	4,89	3,4442	0,75837	-0,652	0,122	0,138	0,243

Bu araştırmada kişilik tipi ölçeği için çarpıklık ve basıklık katsayıları; -0,289 ve 0,325 olarak turizm algısı ölçeği için ise; -0,652 ve 0,138 olduğu tespit edilmiştir. Skewness ve Kurtosis değerlerin (-+) 1 aralığında olması parametrik testlerin yapılabileceğini göstermektedir (İşleyen ve Küçük, 2014). Bu kapsamda katılımcılardan toplanan verilerin analizinde yüzde ve frekans analizi, faktör analizi, ölçeklerin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin analizler, araştırmada yerel halkın kişilik tipleri ile turizm algısı arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır.

Araştırmanın Bulguları

Araştırmanın bu kısmında kullanılan ölçeklerin geçerlik ve güvenirlik analizleri, faktör analizi, katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular, katılımcıların Ardahan ilinin çekiciliklerine ilişkin görüşlerinin yüzde frekans analizi, katılımcıların kişilik tipleri ve turizm algısına ilişkin bulgular, yerel halkın kişilik tipleri ile turizm algısı arasındaki ilişkinin ölçülmesine yönelik analiz çıktılarının yorumları yer almaktadır.

Ölçeklerin Geçerlik ve Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerliği ve güvenirliğini bağlamında ilk önce kişilik tipleri ölçeğinin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi kapsamında Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem hacmi yeterlilik değeri; 0,735 ve Bartlett'in küresellik testi sonuçları; $\chi^2 = 1588,397$ ve $p < 0,001$ olarak belirlenmiştir. Büyüköztürk (2007: 126), KMO katsayısının 0,60'dan yüksek ve Bartlett Sphericity testinin ise anlamlı çıkması halinde faktör analizi yapılabileceğini belirtmektedir. Bu sonuçlar kapsamında kişilik tipleri ölçeği için faktör analizi yapılabileceği uygun görülmüş ve yapılan faktör analizi için Tablo 3'teki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 3'te görüldüğü üzere kişilik tipleri ölçeğinin toplam varyansın %61,87'sini açıklayan beş faktör (dışa dönük kişilik, kullanılmaya yatkın kişilik, baskın kişilik, soğuk kişilik, kendine güvensiz kişilik) altında toplandığı görülmektedir. Ölçekteki dışa dönük kişilik alt boyutu, toplam varyansın %19,94'ünü açıklayan ilk faktör olmuştur. Son faktör olan kendine güvensiz kişilik tipi ise toplam varyansın %6,64'ünü açıklayan alt boyut olarak belirlenmiştir.

Tablo 3'teki sonuçların güvenirliğinin belirlenmesi bağlamında yapılan test kapsamında güvenirlik testi (Cronbach's Alpha) katsayısı; 0,694 olarak hesaplanmıştır. Türkmen (2013), güvenirlik katsayısının "0,60 ≤ α < 0,80" aralığında olması halinde verilerin güvenilir olarak kabul edilebileceğini belirtmektedir.

Tablo 3: Kişilik Tipleri Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi ve Güvenirlik Analizi Sonuçları

Faktörler	\bar{x}	σ	Faktör Yüğü	α	Varyans Açıklama (%)
Dışa dönük Kişilik Tipi	3,64	1,021			19,946
İnsanlarla iyi geçinirim.	3,75	1,141	0,894	0,669	
İnsanlara karşı sevgi ve şefkat gösterim.	3,71	1,193	0,838	0,669	
İnsanlarla uzun süreli ilişkiler kurarım.	3,72	1,213	0,830	0,669	
İnsanların sorunlarına karşı duyarlıyım.	3,42	1,493	0,663	0,677	
Kullanılmaya Yatkın Kişilik Tipi	2,63	1,011			14,716
İnsanlar tarafından kolay ikna edilirim.	2,49	1,276	0,781	0,678	
İnsanlara duygularımı çok fazla açarım.	2,52	1,309	0,728	0,674	
İnsanlara gereğinden fazla güvenirim.	2,89	1,323	0,714	0,668	
Baskın Kişilik Tipi	2,57	0,943			12,503
İnsanları çok fazla kontrol etmeye çalışırım.	2,55	1,327	0,725	0,675	
İstedikimi elde etmek için insanları etkilerim.	2,79	1,310	0,683	0,669	
İnsanlara özel hayatımdan çok fazla bahsederim.	2,40	1,284	0,638	0,688	
Çok fazla fark edilmek isterim.	2,61	1,335	0,613	0,674	
Soğuk Kişilik Tipi	2,85	0,944			8,065

İnsanlara karşı çok mesafeliyimdir.	2,65	1,184	0,751	0,691	
İnsanlara güvenmem.	2,63	1,236	0,697	0,690	
Tek başıma vakit geçirmeyi severim.	3,28	1,358	0,696	0,694	
Kendine Güvensiz Kişilik Tipi	2,46	1,042			6,641
İnsanlardan korkarım.	2,13	1,210	0,812	0,687	
İnsanlara karşı çok şüpheliyim.	2,80	1,289	0,719	0,690	
Toplam Cronbach Alpha/Varyans Açıklama (%)				0,694	61,872

KMO Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği: 0,735

Bartlett Küresellik Testi (Chi-Square / df / Sig): 1588,397/120//0,000

Turizm algısı ölçeğinin geçerliğinin ve güvenilirliğinin belirlenmesi çerçevesinde kişilik ölçeğine benzer şekilde ilk önce ölçeğin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi kapsamında Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem hacmi yeterlilik değeri; 0,924 ve Bartlett'in küresellik testi sonuçları; $\chi^2 = 5191,515$ ve $p < 0,001$ olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar kapsamında turizm algısı ölçeği için faktör analizi yapılabileceği uygun görülmüş ve yapılan faktör analizi sonucunda Tablo 4'teki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 4' te görüldüğü üzere turizm algısı ölçeğinin toplam varyans açıklama oranı %68,24 olarak belirlenmiştir. Ayrıca yerel halkın turizm algısı kapsamında ulaşılan üç boyuttan turizmin olumlu etkileri için toplam varyans %47,16; turizmin olumsuz çevresel etkileri alt boyutu için toplam varyans %15,46 ve turizmin toplumsal olumsuz etkileri alt boyutu içinse %5,61 olarak hesaplanmıştır. Turizm algısı ölçeğinin genel güvenilirlik katsayısı Cronbach's Alpha değeri 0,882 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4: Turizm Algısı Ölçeğine İlişkin Faktör ve Güvenirlik Analizi Sonuçları

Faktörler	\bar{x}	σ	Faktör Yüğü	α	Varyans Açıklama (%)
Turizmin Olumlu Etkileri	3,56	1,041			47,160
Turizm, yöreye daha fazla yatırım yapılmasını teşvik edecektir.	3,65	1,262	0,837	0,858	
Turizm, Ardahan'da kültürel faaliyetleri teşvik edecektir.	3,63	1,238	0,830	0,858	
Turizm, yöredeki hizmet kalitesini arttıracaktır.	3,60	1,284	0,824	0,859	
Turizm, Ardahan'a ekonomik hareketlilik getirecektir.	3,73	1,266	0,823	0,859	
Turizm sayesinde yöredeki altyapı gelişecektir.	3,63	1,264	0,820	0,858	
Turizm, yöredeki tarihi yapıların restore edilmesini teşvik edecektir.	3,62	1,297	0,814	0,859	
Turizm, yöredeki kültürün tanıtımına katkı sağlayacaktır.	3,66	1,267	0,800	0,860	
Turizm, yöredeki ulaştırma olanaklarını geliştirecektir.	3,71	1,268	0,794	0,859	
Turizm, yörede birçok yararlı iş olanakları sağlayacaktır.	3,58	1,335	0,792	0,859	
Turizm, yörede kültürel kaynaşmaya katkıda bulunacaktır.	3,43	1,380	0,787	0,860	
Turizm Ardahan'da yerel dayanışma ve işbirliğini arttıracaktır.	3,37	1,386	0,782	0,860	
Turizm Ardahan'da hoşgörüyü artırır.	3,28	1,393	0,733	0,863	

Turizm, sayesinde doğal çevre korunacaktır.	3,52	1,307	0,713	0,863	
Turizmin Olumsuz Çevresel Etkileri	3,09	1,188			15,465
Otel inşaatları ve diğer turistik yapılar yöredeki doğal çevreyi tahrip edecektir	3,15	1,425	0,779	0,882	
Turizm, yöredeki trafik sorunlarını arttıracaktır.	3,03	1,403	0,734	0,886	
Turizmin Olumsuz Toplumsal Etkileri	3,14	1,324			5,618
Turizm, yöredeki ahlaki yapıyı bozacaktır.	2,97	1,460	0,881	0,885	
Turizm, yöredeki alkol ve uyuşturucu kullanımını arttıracaktır.	3,18	1,410	0,881	0,885	
Turizmin gelişmesiyle açılacak olan disko, bar gibi eğlence mekânları Ardahan'da ahlaki değerleri olumsuz etkileyecektir.	3,27	1,540	0,861	0,883	
Toplam Cronbach Alpha/Varyans Açıklama (%)				0,882	68,243

KMO Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği: 0,924

Bartlett Kürsellik Testi (Chi-Square / df / Sig): 5191,515/153/0,000

Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Yerel halkın kişilik tipleri ve turizm algısını belirlemeye yönelik bu araştırmada öncelikle yerel halkın demografik özelliklerinin yüzde frekans analizleri hesaplanmıştır. Yerel halkın demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, meslek, ikametgâh süresi, medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu) ilişkin frekans ve yüzde dağılımına ait değerler Tablo 5' te gösterilen biçimde tespit edilmiştir:

Tablo 5: Yerel Halkın Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları (n=400)

Değişkenler	Gruplar	f	%	Kümülatif %
Cinsiyet	Kadın	177	44,3	44,3
	Erkek	223	55,8	100
Yaş	18-25	164	41,0	41,0
	26-33	79	19,8	60,8
	34-40	72	18,0	78,8
	41 ve üzeri	85	21,3	100
Meslek	İşçi	94	23,5	23,5
	Memur	100	25,0	48,5
	Esnaf	36	9,0	57,5
	Çiftçi	20	5,0	62,5
	İşsiz	46	11,5	74,0
	Öğrenci	104	26,0	100
İkametgâh Süresi	1 yıl ve altı	42	10,5	10,5
	2-5 yıl	118	29,5	40,0
	6-9 yıl	41	10,3	50,3
	10 yıl ve üzeri	199	49,8	100
Medeni Durum	Bekâr	217	54,3	54,3
	Evli	183	45,7	100
Eğitim Durumu	İlköğretim	38	9,5	9,5

	Ortaöğretim	107	26,8	36,3
	Önlisans	79	19,8	56,0
	Lisans ve Üzeri	176	44,0	100
Gelir Durumu (TL /Aylık)	1000TL ve altı	145	36,3	36,3
	1001-2000TL	63	15,8	52,0
	2001-3000TL	88	22,0	74,0
	3001-4000TL	75	18,8	92,8
	4001TL ve üzeri	29	7,3	100

Tablo 5 verileri kapsamında Ardahan ilinde yaşamakta olan yerel halkın profil özelliklerine yönelik genel bir çerçeve çizilecek olursa katılımcıları; cinsiyet bakımından erkekler (%55,8), medeni durum yönünden bekarlar (%54,3), yaş aralığında 18-25 yaş grubu (%41), mesleki boyutunda öğrenciler (%26), ikametgâh süresi 10 yıl ve üzeri olanlar (%49,8), eğitim durumu boyutunda lisans ve üzeri (%44) ve katılımcıların gelir durumunda ise 1000 TL ve altı gelire sahip olanlar (%36,3) öne çıkmıştır.

Kırsal Alanlardaki Yerel Halkın Kişilik Tipleriyle Turizm Algısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Kırsal alanlardaki yerel halkın kişilik tipleriyle turizm algısı arasındaki ilişkiyi ve ilişki varsa ilişkinin yönünü belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılması öngörülmüş ve Tablo 6'da gösterilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Literatürde (Ayaz, 2012: 195) korelasyon analizi için katsayısının "r" (-1) ile (+1) arasında bir değer alabileceği ve katsayısının +1 olması, iki değişken arasında pozitif bir ilişkinin olduğu -1 olması durumunda iki değişken arasında negatif bir ilişkinin olduğunun, 0 olması halinde ise iki değişken arasında herhangi bir ilişkinin olmadığını, "r" değerinin 0,00-0,29 arasında olması durumunda iki değişken arasındaki ilişkinin düşük, 0,30-0,69 arasında olması durumunda iki değişken arasındaki ilişkinin orta ve 0,70 ve üzeri olması durumunda ise iki değişken arasındaki ilişkinin yüksek düzeyde olabileceği ifade edilmektedir.

Tablo 6: Yerel Halkın Kişilik Tipleri ile Turizm Algısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi (n=400)

		KİŞİLİK TİPİ	Dışa Dönük Kişilik	Kullanılmaya Yatkın Kişilik	Baskın Kişilik	Soğuk Kişilik	Kendine Güvensiz Kişilik
Turizmin Olumlu Etkileri	r	0,347**	0,477**	0,177**	0,061	0,059	0,017
	p	0,000**	0,000**	0,000**	0,221	0,239	0,729
Turizmin Olumsuz Çevresel Etkileri	r	0,049	-0,006	-0,071	0,043	0,171**	0,045
	p	0,324	0,908	0,158	0,388	0,001**	0,371
Turizmin Olumsuz Toplumsal Etkileri	r	0,067	- 0,135**	-0,011	0,185**	0,187**	0,072
	p	0,180	0,007**	0,832	0,000**	0,000**	0,151
TURİZM ALGISI	r	0,372**	0,433**	0,161**	0,122	0,143**	0,046
	p	0,000**	0,000**	0,001**	0,014	0,004**	0,358

**p<0,01

Tablo 6'daki bulgulara göre;

-Kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki 0,01 anlamlılık düzeyindeki ilişki ($p=0,000$; $p<0,01$) bu araştırma kapsamında önerilen H_1 hipotezi KABUL edilmiştir. Bu ilişki için “r” değeri; 0,372 olup, orta düzeyde ($0,30<r<0,69$) pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu durum, bir neden sonuç ilişkisi olmamakla birlikte yerel halkın kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki ilişkinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

-Dışa dönük kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki 0,01 anlamlılık düzeyindeki ilişki ($p=0,000$; $p<0,01$) kapsamında öngörülen H_{1-1} hipotezi bu araştırma için KABUL edilmiştir. Dışa dönük kişilik tipine sahip bireyler ile yerel halkın turizm algısı arasında “r” değeri; 0,433 olup, orta düzeyde ($0,30<r<0,69$) pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte dışa dönük kişilik tipi ile turizmin olumlu etkisi arasında ortaya çıkan “r” değerinin; 0,447 ve turizmin olumsuz toplumsal etkileri arasında ortaya çıkan “r” değerinin -0,135 olması dışa dönük kişilik tiplerinin turizmi olumlu algıladığı ve toplumsal bir olumsuzluk teşkil etmeyeceğine inandıkları şeklinde yorumlanabilir.

-Kullanılmaya yatkın kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki ilişki ($p=0,001$; $p<0,01$) kapsamında bu araştırma için öngörülen H_{1-2} hipotezi KABUL edilmiştir. Bu ilişki için “r” değeri; 0,161 olup, düşük düzeyde ($0,00<r<0,29$) pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Kullanılmaya yatkın kişilik tipi tipine sahip bireylerin turizmin olumlu etkileri arasında “r” değerinin 0,177 olması bu kişilik tipinin turizmi düşük düzeyde de olsa olumlu yönüyle algıladığı söylenebilir.

-Baskın kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki ilişki ($p=0,014$; $p<0,01$) kapsamında bu araştırma için öngörülen H_{1-3} hipotezi KABUL EDİLMEMİŞTİR. Bununla birlikte baskın kişilik tipi tipine sahip bireylerin turizmin olumsuz toplumlar etkileri arasında “r” değerinin 0,185 olması bu kişilik tipinin turizmi olumlu algılamadığı ve toplumsal düzeni bozacağını düşündüğü söylenebilir.

-Soğuk kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki ilişki ($p=0,004$; $p<0,01$) kapsamında bu araştırma için öngörülen H_{1-4} hipotezi KABUL edilmiştir. Soğuk kişilik tipine sahip bireyler ile yerel halkın turizm algısı arasında “r” değeri; 0,143 olup, düşük düzeyde ($0,00<r<0,29$) pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte soğuk kişilik tipi ile turizmin olumsuz çevresel etkisi arasında ortaya çıkan “r” değerinin; 0,171 ve turizmin olumsuz toplumsal etkisi ile ortaya çıkan “r” değerinin 0,187 olması soğuk kişilik tipin turizmi olumlu algılamadığı şeklinde yorumlanabilir.

-Kendine güvensiz kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki ilişki ($p=0,358$; $p<0,01$) kapsamında bu araştırma için öngörülen H_{1-5} hipotezi KABUL EDİLMEMİŞTİR. Bu kişilik tipinin turizmi olumlu ya da olumsuz algılamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada kişilik kavramı kırsal bölgelerde yaşamakta olan yerel halk perspektifinden ele alınmıştır. Yerel halk ve kişilik tipleri ilişkisine yönelik bir anlayış geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yerel halkın kişilik tipleri ile turizm algısı arasındaki ilişki test edilmiştir. Bu kapsamda Ardahan ilinde yaşamakta olan yerel halktan Şubat-Mart 2018 döneminde sağlanan verilerin analizi sonrasında şu sonuçlara ulaşılmıştır:

-Ardahan ilinde yaşamakta olan yerel halkın kişilik tiplerinde dışa dönük kişilik ($\bar{x}=3,64$), kullanılmaya yatkın kişilik ($\bar{x}=2,63$), baskın kişilik ($\bar{x}=2,57$), soğuk kişilik ($\bar{x}=2,85$) ve kendine güvensiz kişilik ($\bar{x}=2,46$) olmak üzere beş alt boyut tespit edilmiştir.

-Ardahan ilinde yaşamakta olan yerel halkın turizm algısında; turizmin olumlu etkileri ($\bar{x}=3,56$), turizmin olumsuz çevresel etkileri ($\bar{x}=3,09$) ve turizmin olumsuz toplumsal etkileri ($\bar{x}=3,14$) olmak üzere üç alt boyuta ulaşılmıştır. Bununla birlikte Ardahan ilindeki yerel halkın turizmi olumlu algıladığı ancak turizmin toplumsal (ahlaki yapıyı bozacak, alkol ve uyuşturucu kullanımını arttıracak, eğlence mekanları

ahlaki değerleri olumsuz etkileyecek) ve çevresel (turistik yapılar yöredeki doğal çevreyi tahrip edecek, yöredeki trafik sorunlarını artacak) çekinceleri olduğu görölmüştür.

-Ardahan ilindeki yerel halkın kişilik tipi ile turizm algısı arasındaki ilişkinin belirlenmesi bağlamında gerçekleştirilen korelasyon analizi sonucunda orta düzeyde ($r=0,372$; $p=0,000$) olmak üzere pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bununla birlikte dışa dönük kişilik tipinin turizmi olumlu algıladığı ve toplumsal bir sorun teşkil etmeyeceğine inandığı, kullanılmaya yatkın kişilik tipine sahip bireylerin turizmi düşük düzeyde de olsa olumlu yönüyle algıladığı ve soğuk kişilik tipin turizmi olumlu algılamadığı tespit edilmiştir.

-Yerel halkın kişilik tipleri ile turizm algısı arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları çerçevesinde Dışa dönük kişilik tipine sahip olan bireyler turizmi daha olumlu algılamakta, turizmin olumsuz toplumsal etkiler oluşturmayacağını düşünmektedirler. Kullanılmaya yatkın kişilik tipine sahip olan bireyler turizmin etkilerini olumlu olarak algılamaktadırlar. Baskın kişilik tipine sahip olan bireyler turizmin toplumsal yapıyı olumsuz etkileyeceğini düşünmektedirler. Soğuk kişilik tipine sahip olan bireylerin turizmin toplumsal ve çevresel olumsuzluklara yol açabileceğini düşünmektedirler. Kendine güvensiz kişiliğe sahip olan bireyler için turizm hiçbir anlam ve değer ifade etmemektedir.

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar çerçevesinde kırsal bir bölgede turizm gelişimine yönelik plan, proje ve yatırımlarda yerel halkın kişilik özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu çalışmalarda özellikle dışa dönük kişiliğe sahip bireylere yönelik turizm aktivitelerine verilmesi sinerji oluşturma bakımından önemli olduğu söylenebilir. Yerel halkın turizm algısını belirlemek o bölgede turizmin gelişmesi ve halkın turizmi kabullenmesi bakımından önem arz etmektedir. Bu bakımdan bölgede kamu veya özel girişimlerde yerel halkın görüşü dikkate alınmalıdır.

Ardahan ili özelinde yerel halk turizmde çevreye karşı duyarlıdır ve olumsuz etkisi olacağını düşünmektedir. Bu kapsamda Ardahan'da yapılabilecek turizm yatırımlarında çevrenin tahrip olmamasına dikkat edilmeli ve çevreye zarar vermeyen turistik faaliyetlere öncelik verilmelidir. Ayrıca, turizme yönelik seminer ve konferans türü eğitimlerle yerel halk desteklenmelidir.

Turizmde potansiyele sahip olan ancak gelişim sürecini tamamlamamış kırsal alanlardan birisi Ardahan ilidir. Ardahan ilinde turizm gelişimine yerel halk perspektifinden destek sağlama düşüncesiyle hazırlanan ve yerel halkın kişilik tipleri ile turizm algısı arasındaki ilişkiyi inceleyen bu araştırmaya benzer gelecekteki çalışmalarda araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin kullanılması ve dışa dönük, kullanılmaya yatkın, baskın, soğuk, kendine güvensiz kişilik tipleri dışındaki kişilik tiplerine yönelik araştırmalar geliştirilmesi farklı öngörüler oluşturabilecektir.

Kaynakça

Acton, G. S. & Revelle, W. (2002). Interpersonal personality measures show circumplex structure based on new psychometric criteria. *Journal of Personality Assessment*, 79(3), 446-471.

Andereck, K. L., Valentine, K. M., Knopf, R. C. & Vogt, C. A. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, 32(4), 1056-1076.

Andereck, K. L. & Vogt C. A. (2000). The relationship between residents' attitudes toward tourism and tourism development options. *Journal of Travel Research*, 39(1), 27-36.

Ayaz, N., Artuğer, Ş. ve Türkmen, F. (2009). Tarihi Zela (Zile) ilçesindeki yerel halkın turizme bakış açılarını belirlemeye yönelik bir alan araştırması. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 103-124.

Ayaz, N. (2012). Kırsal Turizm ve Paydaşları: Belediye Başkanlarının Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bagri, S. C. & Kala, D. (2016). Residents' attitudes toward tourism development and impacts in Koti Kanasar, Indroli, Pattayur Tourism Circuit of Uttarakhand State, India. *Revista de Turismo Patrimonio Cultural*, 14(1), 23-39.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum* (24. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çimen, H. (2014). Ardahan'ın turizm potansiyeli. *Karadeniz Dergisi*, 6(21), 100-108.

Durna, U. (2004). A ve B tipi kişilik yapısı ve bunlar arasındaki ilişki üzerine bir araştırma, *Yönetim ve Ekonomi*, 11(1), 191-206.

Gürsoy, D., Jurowski C. & Uysal, M. (2002). Resident attitudes: A structural modeling approach. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 79-105.

Harrill R. (2004). Resident attitudes toward tourism development: A literature review with implications for tourism planning. *Journal of Planning Literature*, 18(3), 251-266.

<http://www.psikolojik.gen.tr/kisilik-kuramlari.html>.> [Erişim Tarihi: 25.04.2017].

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.58a33370ebbf20.21081140> [Erişim Tarihi: 02.06.2017].

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/personality>> [Erişim Tarihi: 06.02.2018].

İşleyen, T. ve Küçük, B. (2013). Öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 199-208.

Jani, D. (2011). The influence of personality on tourist information behavior. *e-Review of Tourism Research [Online]*, 9(3), 88-95.

Latkova, P. & Vogt, C. A. (2011). Residents' attitudes toward existing and future tourism development in rural communities. *Journal of Travel Research*, 51(1) 50-67.

Okuyucu, A. ve Somuncu, M. (2012). Kültürel mirasın korunması ve turizm amaçlı kullanılmasında yerel halkın algı ve tutumlarının belirlenmesi: Osmaneli İlçe Merkezi. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 4(1), 37-51.

Şahbaz, R. P. ve Karaçar, E. (2013). Yerel çekiciliklerin turizme kazandırılmasına yönelik yöre halkının tutumları: Çankırı Tuz Mağarası Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(4), 12-19.

Şentepe, A. ve Güven, M. (2015). Kişilik özellikleri ve dindarlık ilişkisi üzerine ampirik bir araştırma. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(31), 27-44.

Taymur, İ. ve Türkçapar, M. H. (2012). Kişilik: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 154-177.

Tuna, M. ve Türkmen, F. (2013). Turizm işletmesi yöneticilerinin kişilik tiplerinin belirlenebilmesine yönelik bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(4), 57-68.

Türker, G. Ö. ve Türker, A. (2014). Yerel halkın turizm etkilerini algılama düzeyi turizm desteğini nasıl etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(1), 81-98.

Türkmen, F. (2013). Kişilik tiplerinin çatışmayı yönetme yöntemlerine etkisi: Turizm sektöründe bir uygulama. *Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Wang, Y., Pfister, R. E. & Morais, D. B. (2006). Residents' attitudes toward tourism development: A case study of Washington, *Northeastern Recreation Research* (14), 411-417.

Williams, J. & Lawson, R. (2001). Community issues and resident opinions of tourism. *Annals of Tourism Research*, 28(2), 273-275.